

Υπάρχουν εύκολες λύσεις;

Στο επόμενο διάστημα, η περαιτέρω επιβράδυνση στις ευρωπαϊκές οικονομίες φαίνεται αναπόφευκτη. Η ενεργειακή κρίση μάλλον θα οξυνθεί ακόμη περισσότερο πριν υπάρξει κάποια λύση, που αναγκαστικά θα έχει και γεωπολιτικές διαστάσεις. Η αποκλιμάκωση του πληθωρισμού θα είναι σχετικά αργή και τα επιτόκια θα αυξάνονται.

Η αβεβαιότητα θα ενταθεί πριν βρεθούν νέες οικονομικές και πολιτικές ισορροπίες. Σε αυτό το περιβάλλον και η δική μας οικονομία θα συνεχίσει να δέχεται σημαντικές πιέσεις. Αμεσότερα στα νοικοκυριά, κυρίως μέσω αυξήσεων του κόστους διαβίωσης, αλλά και στις αναγκαίες επενδύσεις. Τόσο η γενική κατεύθυνση όσο και οι επιμέρους επιλογές της οικονομικής πολιτικής γίνονται, συνεπώς, ακόμη πιο κρίσιμες.

Απαιτείται στόχευση ανάπτυξης αλλά και προσαρμοστικότητα. Το μόνο σίγουρο είναι πως δεν υπάρχουν εύκολες λύσεις. Αυξήσεις μισθών και συντάξεων είναι απαραίτητες για τη στήριξη των νοικοκυριών, ταυτόχρονα όμως επιβαρύνουν τον πληθωρισμό και μπορεί να υποσκάπτουν τα πραγματικά εισοδήματα αν παγιωθεί μηχανισμός ανατροφοδότησης.

ΓΝΩΜΗ

ΤΟΥ ΝΙΚΟΥ ΒΕΤΤΑ

Ειδικότερα, αυξήσεις στον κατώτατο μισθό είναι πολύτιμες για τους χαμηλόμισθους εργαζόμενους, όμως επιβαρύνουν τις επιχειρήσεις ιδίως τις μικρότερες ακριβώς όταν αυξάνεται και το κόστος ενέργειας και χρηματοδότησής τους και μπορεί, έτσι, να οδηγήσουν σε μείωση της απασχόλησης, τουλάχιστον της νόμιμης. Μειώσεις φόρων, επίσης, είναι πολύ βοηθητικές για τη μείωση του βάρους σε εργαζόμενους και επιχειρήσεις, όμως αν απειλήσουν τη σταθερότητα του δημόσιου ταμείου θα πληρωθούν τελικά με μείωση των εισοδημάτων. Μια τέτοια εξέλιξη θα προσέθετε μια κρίση χρηματοδότησης σε μια ήδη επικίνδυνη κατάσταση.

Ταυτόχρονα, η κάλυψη του κόστους ενέργειας είναι απαραίτητη όταν οι αυξήσεις είναι εκτός ορίων, ώστε να μην εκτροχιαστούν νοικοκυριά και επιχειρήσεις, αντιστρατεύεται όμως την ανάγκη μείωσης της ζήτησης σε αυτές τις αγορές. Άλλες επιδοτήσεις προς αδύναμα νοικοκυριά είναι επίσης αναγκαίες όταν υπάρχει μεγάλη αύξηση στις τιμές τροφίμων και άλλων βασικών αγαθών.

Όταν, όμως, είναι συνεχείς και γενικευμένες οδηγούν σε μεγάλες στρεβλώσεις καθώς αλλοιώνεται ο μηχανισμός των αγορών και συνολικά η οικονομία προσαρμόζεται σε σχέσεις εξάρτησης. Καθώς η νομισματική πολιτική έχει αντιστρέψει ρότα απότομα, και τα δημοσιονομικά περιθώρια είναι εξαιρετικά περιορισμένα, ενώ οι μεταρρυθμιστικές τομές θα δυσχεραίνονται από την αβεβαιότητα και την πίεση σε επενδυτές και κυβερνήσεις, η οικονομική πολιτική έχει περισσότερες πιθανότητες να πετύχει εάν κινηθεί κοντά σε δυο αρχές. Πρώτον, να έχει σαφήνεια, ρεαλισμό και να μην υποβαθμίζει τις δυσκολίες.

Σχετικά, υπάρχει σήμερα ξεκάθαρο έλλειμμα στον σχεδιασμό και την επικοινωνία πολιτικών στην Ευρώπη καθώς πλευρές τους εκπέμπουν αντιφατικά μηνύματα, άλλοτε για εφουσχασμό, άλλοτε για ακραία επικινδυνότητα. Δεύτερον, να έχει ισορροπία ανάμεσα στη στήριξη νοικοκυριών και επιχειρήσεων σήμερα και στην ενίσχυση της οικονομίας αύριο.

Για αυτήν, είναι απαραίτητη η αλλαγή υποδείγματος, προς εξωστρεφή και καινοτόμα παραγωγή, και προϋποθέτει κρίσιμες και όχι πάντα πολιτικά ευχάριστες επιλογές, που θα πρέπει να γίνονται μέσα στις σημερινές δυσκολίες, χωρίς την πολυτέλεια να περιμένει κανείς πρώτα να κοπάσει η κρίση.

Ο Νίκος Βέττας είναι γενικός διευθυντής του IOBE και καθηγητής του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών